

Recensie: Peter Vermeulen

Maddy Hulshof: ‘Dirigeren van de oceaan’ De essentie van autisme aan de hand van dagelijkse voorvallen’. Uitgeverij Van Tricht, Deventer 2011. ISBN: 9789073460751 (Autisme Spectrum. Stoornis (ASS) 1) Zie ook: www.vantricht.nl

Soort boek/ziekte/stijl: In deze uitgave wisselt Maddy Hulshof theorie over autisme af met korte, praktische verhalen over de dagelijkse omgang met zoon Gijs bij wie op 6-jarige leeftijd ASS werd gediagnosticeerd. Geïllustreerd met tekeningen van Gijs en zijn vader.

Over de schrijver: Maddy Hulshof is leerkracht basisonderwijs, getrouwd en moeder van drie kinderen. Ze heeft zich steeds verder verdiept in autisme, o.a. door cursussen, video-interactie training en zelfstudie, en zo lukt het haar steeds beter om tolk-vertaler van haar zoon te zijn. In dit boek komen drie liefdes samen: voor Gijs; voor het geschreven woord; voor onderwijzen. Naast het schrijven ontwikkelt en geeft Maddy Hulshof ook verschillende lezingen-gastlessen. Alles op maat gemaakt met als doel de theorie van autisme op een snelle toegankelijke manier bij een brede groep mensen te brengen, zodat de praktijk van het leven met autisme inzichtelijker wordt.

Korte beschrijving: Van de vier thema’s komt de zintuiglijke waarneming als eerste aan bod. Belangrijk kenmerk is de overgevoeligheid op één of meer van de zintuigen. Vaak komen er teveel prikkels ongefilterd binnen. Bij Gijs is slapen bijvoorbeeld een probleem. Het “alles moet kloppen” kost zoveel tijd, dat slapen soms niet lukt. Tijdens de gezamenlijke maaltijd zat Gijs lange tijd met gehoorbeschermers op, omdat het als te belastend werd ervaren. Het volgende thema is dat van de “centrale coherentie” ofwel het gebrek hieraan. Informatie komt bij mensen met autisme als losse stukjes binnen en het kost tijd om er een betekenisvol geheel van te maken. Met een “ja, maar...” of een “als... dan” wordt het lastig. Bij het verkeersexamen moet Gijs dan ook alle zeilen bijzetten. Bij de “theorie van de executieve functies” gaat het over organiseren, plannen, oplossingen vinden en de uitvoering daarvan. Kenmerkend voor autisten is het star vasthouden aan routines en structuren. Er zijn nogal wat onderwerpen waar Gijs baat heeft bij duidelijkheid. Dat blijkt maar weer als er speciaal voor Gijs een hond wordt aangeschaft. Wat er dan nog mis kan gaan voor je ’s morgens met het beest op straat staat, brengt zelfs Gijs aan het lachen. Als laatste komt “theory of mind (TOM)” aan bod. Dit handelt over het besef van wie je zelf bent en wat je wilt en dat van de ander. Autisten hebben een beperkt “ik”-besef en het sociale verkeer verloopt moeizaam. Voor vriendjes was er in de beleving van Gijs niet altijd ruimte en sociaal gewenst gedrag vertonen is dus ook niet zijn sterkste kant. Hoe gedraag je je dan bijvoorbeeld op een kinderfeestje? Achterin nog een kort hoofdstuk “Uitgelicht” door autismedeskundige Wilfred Woutersen, waarin een aantal verhalen uit het boek per ‘verklaringsmodel’ opnieuw worden belicht. Het uitgelichte onderwerp wordt met wat meer afstand bekeken en van een aantal handvatten voorzien.

Wat viel op: Liefdevol beschrijft Maddy Hulshof de ervaringen met “de kleine prins” van de familie, Gijs. Uit de verhaaltjes wordt wel duidelijk hoeveel inzet en creativiteit van de ouders wordt gevraagd om op het juiste belevingsniveau van Gijs te komen

zodat beiden kunnen ontspannen. Bewonderenswaardig is ook de bereidheid van de ouders en de overige gezinsleden om offers te brengen en geduld te hebben, soms eindeloos veel. Door de opzet van het boek met de theoretische modellen als startpunt, de tekeningen bij de verhalen van Gijs en/of zijn vader en de prettige, losse en niet belerende schrijfstijl van Maddy Hulshof werd deze uitgave een fraai document.

Citaten: Pag. 48. 'Een voetballer zal hij niet worden, voetbal is veel te snel en onvoorspelbaar. Voetbal vraagt naast speloverzicht en inzicht in tactiek ook inlevingsvermogen in je teamgenoten - wat verwachten ze van je; wie gun je de bal; wie is je tegenstander en wat denkt die -. Complex!'

Pag. 88. 'Aan tafel ontstaan de meeste tics. Soms lijkt het dat hoe meer zintuigen geactiveerd worden, hoe sneller tics ontstaan. 's Avonds aan tafel met alle geuren, geluiden, kleuren en ook nog de nabijheid van je familie, staan alle zintuigen op scherp. Hete pannen aanraken is een onopvallende maar wel pijnlijke tic. Gijs kan dat heel snel, maar het moet wel bij iedere pan'.

Recensies: Colette de Bruin, auteur 'Geef me de 5': "Dit boek is een prachtige eyeopener voor iedereen die autisme wil leren herkennen. De verhalen van Gijs geven een zeer helder beeld over hoe autisme het leven van alle dag beïnvloedt. Een 'must' om te lezen, voor iedereen die met autisme te maken krijgt."

Links: www.maddyhulshof.nl